

Stel in verpleegzorg het cliëntperspectief voorop, ook in crisistijd

Geplaatst op 26 juni 2020

Tijdens de coronacrisis is in verpleegzorg het cliëntperspectief ten diepste genegeerd, vindt Iris van Bennekom-Stompedissel. Als bestuurder van de WilgaerdenLeekerweideGroep (Wilgaerden is deelnemer Radicale vernieuwing verpleeghuiszorg) en lid van de RVS (Raad voor Volksgezondheid en Samenleving) KennisRing is zij ervan overtuigd dat tijdens een tweede virusopleving meer rekening moet worden gehouden met de inbreng van bewoners en naasten bij de organisatie in verpleeghuislocaties. Ze schreef er deze blog over.

Toen de coronacrisis begon, waren we net 2 maanden gefuseerd en binnen een week had iedereen het over 'ons'. Dat doet een crisis. Het heeft mij verbaasd hoe wendbaar onze organisatie bleek te zijn. We besloten op een zondag tot de crisisaanpak en die was op maandag geëffectueerd. Maar toen de *lockdown* kwam, wisten we dat het de stilte voor de storm was. Die storm kwam ook en sloeg in als de bliksem.

De eerste vragen waren: kunnen mensen naar de IC en hebben we persoonlijke beschermingsmiddelen? Aan quarantainemaatregelen zijn we als verpleegzorg gewend, maar niet in de mate waarin ze nu nodig waren. De boodschap 'Blijf thuis want je kunt de oorzaak zijn' hakte erin bij onze medewerkers. Het leidde ook tot veel onduidelijkheid toen de maatregelen weer versoepeld werden. De strakke protocollen waren makkelijker dan loslaten.

Als bestuurder heb ik daarom gezegd dat we onze cliënten niet hun kwaliteit van leven kunnen afnemen. Als er iets gebeurde, zei ik, was dat mijn verantwoordelijkheid als bestuurder.

Het cliëntperspectief is ten diepste genegeerd

Naarmate het bezoekverbod voor verpleegzorg langer duurde, werd het zwaarder om vol te houden. Binnen zitten en uit het raam kijken naar een draaiorgel lijkt leuk, maar is eigenlijk te triest voor woorden. Achteraf hadden we eerder ontmoetingsruimten kunnen creëren – ik ben persoonlijk tegen het bezoekverbod want het is een enorme aantasting van kwaliteit van leven – maar we dachten dat het maar

een paar weken zou duren. Het duurde echter veel langer en het cliëntperspectief is ten diepste genegeerd. Met de beste bedoelingen, maar de cliënten is niets gevraagd.

Bij het Outbreak Management Team zaten ze niet aan tafel. We hebben ons best gedaan in huis toch nog een vorm van samenleving in stand te houden, maar we hadden echt veel eerder alternatieven kunnen inzetten om te zorgen dat het maatschappelijk leven enigszins intact bleef.

Er is nu veel leegstand

Er is nog steeds veel onduidelijkheid. Over de effectiviteit van persoonlijke beschermingsmiddelen bijvoorbeeld. Die er overigens ook wel echt moeten zijn, wat natuurlijk veel te lang niet het geval was. We zien nu dat mensen bang zijn. Er is nu veel leegstand, want de gedachte is: als ik mijn moeder nu naar een instelling breng ben ik haar kwijt.

Toch is dat maar de helft van het verhaal, want in de wijk worden mensen vaak juist aan hun lot overgelaten omdat ze afhankelijk zijn van de aanwezigheid van een thuiszorgteam en van een huisarts die in staat is de situatie te herkennen.

Protocollen moeten niet de overhand krijgen

Mensen zullen zeker terugkeren naar verpleegzorglocaties, daaraan twijfel ik niet. We moeten alleen wel nadenken over de vraag hoe we het leven daar nu inrichten. 'Zo thuis als mogelijk' betekent overdag bij elkaar in een woonkamer en dat is nu juist een grote besmettingshaard.

Het is echt wenselijk dat we het daar over hebben, als sector maar vooral ook met bewoners en naasten. Het vraagt om meer aandacht voor advance care planning. Welke risico's is een bewoner bereid om te nemen om zoveel mogelijk het leven te kunnen voortzetten zoals hij dat altijd gewend was?

Welke risico's is een bewoner bereid om te nemen om zoveel mogelijk het leven te kunnen voortzetten zoals hij dat altijd gewend was?

Wat daarbij niet mag gebeuren, is dat de protocollen de overhand krijgen, want dan leveren we in op professionele autonomie en cliëntgerichtheid. Als door een nieuwe uitbraak opnieuw beperkende maatregelen noodzakelijk zijn, moeten die mede vanuit het cliëntperspectief worden genomen.

Iris van Bennekom-Stompedissel, eerder gepubliceerd op de [website van RVS](#)